

220 . Vrâncioaia | Județ: Vrancea | Punct: Fosta biserică parohială "Sfântul Nicolae" - Văsui | Anul: 2002

Anul: 2002

Cod RAN: 178769.01

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Evul Mediu, Perioada modernă

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Aurel Ioan Botez, Emil Lupu

Instituții: SC Abral Artproduct SRL București, SC Abral Artproduct SRL București

Raport

Fosta biserică parohială, construită din bârne de lemn, a fost ridicată la o dată încă neprecizată, în partea central-nordică a satului Văsui (a cărui nume a fost schimbat în Vrâncioaia). Ea a funcționat până la al doilea război mondial ca biserică parohială și capelă cimiterială, pentru necropola ce s-a dezvoltat în jurul său, fiind apoi închisă. Nici satul și nici biserica nu beneficiază de o bază documentar-istorică. Biserica nu prezintă o pisanie, iar data de construcție 17801 – nu are, deocamdată, nici un suport științific, fiind transmisă de tradiția locală.

Stațiunea nu a mai fost cercetată arheologic. În această primă campanie arheologică au fost efectuate 5 casete, având ca obiective: realizarea unei fazeologii și cronologii a fostului ansamblu bisericesc, interceptarea unor elemente de locuire sau a unei biserici anterioare și stabilirea nivelmenturilor necesare proiectului de restaurare și descărcarea de sarcină istorică în perimetrul sondajelor geotehnice.

Terenul pe care a fost amplasată biserica, prezintă o pantă cu înclinație medie, realizată în urma unor sporadice acumulări la partea superioară a unui con de alunecare. Poziția ansamblului, pe partea însorită a dealului, într-o zonă ocupată anterior de pădure, a determinat și compoziția specifică a solurilor.

Pământul viu, fără urme antropice, este reprezentat de o argilă gălbui-roșcată, având în compoziție concrețiuni calcaroase și marne, șisturi. Peste acest nivel, descoperit la o adâncime variabilă, determinată de curgerea pantei, de la nord-vest la sud-est, se află un strat de pământ castaniu-roșcat, cu sedimente vegetale (probabil pământ purtat și sedimentat), având o grosime de 0,25 – 0,40 m, concentrat mai ales la partea superioară a pantei. Deasupra sa se află un nivel de humus vechi de pădure, conținând sporadice prundișuri și prezențe antropice, având o grosime de 0,20 – 0,30 m. Urmează ultimul nivel, reprezentat de humusul actual, având o grosime de 0,05 – 0,18 m.

Rezultatele sondajelor arheologice, conduc la afirmația că, pe amplasamentul actual, nu a existat o biserică anterioară. Fiind o ctitorie de sat, a unei comunități umane mici², ea a fost inițial alcătuită numai din altar, naos și nartex. Potrivit tehnicii cunoscute de construire a bisericilor de lemn, nu a prezentat o fundație, toată construcția fiind supraterană.

Singurul element de datare relativă, este o piesă de mobilier interior. Pe partea interioară a spătarului unui jilț, a fost incizată cu litere chirilice următoarea inscripție "Iat 7298 mar(tie) 30". Dacă acest jilț este o piesă originală de mobilier a bisericii "Sf. Neculae", el ne asigură un reper cronologic, pentru faptul că biserica era în funcțiune în anul 1790.

Etape de refacere și reparații:

A. În cursul secolului al XIX-lea, la o dată necunoscută, biserica a suferit o refacere majoră. Fragmentele ceramice descoperite în nivelul de pământ brun, cu pigment de cărbune și pietrișuri, imediat ulterior acestei etape, nu ne asigură decât o datare relativă, în cursul secolului al XIX-lea.

În această etapă (a II-a), a fost terasat terenul pe care a fost amplasată biserica. Apoi, pe nivelul

respectiv, a fost ridicat un nou soclu, din bolovani de râu și lespezi de calcar și marne, legate cu mortar de var, nisip și sfărâmatură de piatră. La interiorul bisericii, unde soclul din această etapă a putut fi cercetat, s-a constatat că talpa sa a fost turnată într-un șanț de fundare, săpat în depunerea veche de pământ castaniu-roșcat, până la contactul cu pământul viu. Partea superioară a soclului a fost turnată într-un cofrag din lemn, ale cărui amprente au putut fi observate cu ușurință, la interiorul bisericii. Deoarece în această etapă a fost prevăzută extinderea bisericii, cu un exonartex surmontat de o turlă-clopotniță, soclul bisericii a fost unitar construit pentru toate compartimentările. Singurul element de apreciere a unității acestei etape, este faptul că soclul exonartexului este unitar construit, întrețesut organic cu cel al compartimentelor anterioare ale bisericii.

Elevația exonartexului a fost adosată la cea a nartexului, elemente de unitate constructivă apărând doar la nivelul șarpantei (și acoperișului actual). În interiorul bisericii, a fost adus pământ de umplutură, din imediata vecinătate, care conținea și fragmente osteologice umane, din cimitirul ce exista deja. Fără a avea o probă categorică, afirmăm că actuala pardoseală din lespezi de piatră, a fost amenajată în această etapă, ca și piciorul mesei altarului.

B. În a treia etapă, datorită necesităților de protecție a interiorului, a fost executată o caplama din scânduri. După caracteristicile cuielor de fixare, opinăm că această etapă se situează în secolul XX. Probabil contemporană cu această intervenție, este repararea apareiajului soclului. Acesta a fost realizat din piatră ecarisată, legată cu ciment, fără a avea o priză necesară cu soclul din etapa II. La interiorul bisericii a fost realizată o tencuială de ciment. Tot acum, a fost reparată pardoseala interioară, fiind egalizat stratul-suport de pământ cenușiu-prăfos (în care au fost descoperite artefacte de secol XX), iar lespezile au fost legate cu ciment.

Probleme nelămurite:

1. Problema datării bisericii a rămas neelucidată. Pentru rezolvarea sa, în absența unor documente scrise, sperăm că vor fi obținute date noi, după decaparea tencuielii interioare de ciment, care ar putea ascunde o pisanie veche, sau componente artistice din etapa I de funcționare. O altă posibilitate este aceea de a surprinde, la exteriorul bisericii, complexe arheologice (morminte de înhumăție), conținând elemente de datare absolută, din etapa I.

2. Etapa a II-a de construire, poate avea două explicații: fie necesitatea măririi spațiului interior al bisericii, prin adăugarea exonartexului, fie degradarea la care ajunsese biserica, datorită desfacerii soclului pe care era așezată, prilej cu care s-a hotărât și realizarea acestui exonartex.

Note

- 1. Nicolae Stoicescu, Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova, București, 1974, p. 907.
- 2. "Are o populație de 402 suflete și o biserică parohială, cu hramul Sf. Nicolae" (G. Lahovari, Marele dicționar geografic al României, vol. V, București, 1902, p. 736).

Informații suplimentare online

[Raportul 2136 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
